

Wat is de HGIS?

De Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) is een aparte budgettaire constructie binnen de rijksbegroting, waarin buitenlandactiviteiten van verschillende departementen zijn gebundeld. Daardoor is in één oogopslag duidelijk wat de belangrijkste buitenlanduitgaven zijn.

Binnen de HGIS wordt onderscheid gemaakt tussen de uitgaven die voldoen aan de criteria voor officiële ontwikkelingssamenwerking (*Official Development Assistance*, ODA) en andere uitgaven voor internationaal beleid ('non-ODA'). De minister van Buitenlandse Zaken is coördinator van het buitenlandbeleid en daarmee ook van de HGIS.

De totale HGIS-uitgaven bedragen in 2011 6,74 miljard waarvan 5,04 miljard voor ontwikkelings-samenwerking. Het budget voor officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) bedraagt een afgesproken percentage (momenteel 0,8%) van het Bruto Nationaal Product (BNP). Het budget beweegt hierdoor mee met de groei en krimp van de Nederlandse economie.

Waarom worden de HGIS-gelden besteed?

Hieronder wordt per beleidsthema ingegaan op de HGIS-uitgaven in 2011 en het soort activiteiten dat daarmee gefinancierd wordt. Aan het eind staat een overzicht van HGIS-uitgaven gerangschikt naar beleidsthema met daarbij het ODA-deel.

Beleidsthema1: Versterkte internationale rechtsorde en eerbieding van de mensenrechten

Nederland heeft belang bij een sterke internationale rechtsorde, omdat het voor onze welvaart van belang is om op voorspelbare en juridisch afdwingbare wijze zaken te kunnen doen met en in het buitenland. Als juridische hoofdstad van de wereld huisvesten wij belangrijke internationale instellingen zoals Europol, Eurojust en het Internationaal Strafhof. De hiervoor benodigde middelen komen deels uit de HGIS. Daarnaast wordt uit de HGIS onder andere steun aan internationale fora en mensenrechtenorganisaties gefinancierd.

Beleidsthema2: Grotere veiligheid en stabiliteit, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur

Veiligheidsvraagstukken hebben een centrale plaats in het buitenlandbeleid. Met name de opkomst van terroristische bewegingen, internationale piraterij, drugskartels en illegale wapenhandel vergen een internationale aanpak. De financiering hiervan valt onder de HGIS. Uit de HGIS worden onder meer de Nederlandse deelname aan crisisbeheersingsoperaties en het Stabiliteitsfonds gefinancierd. Ook door steun aan goed bestuur en politieke hervormingen in ontwikkelingslanden probeert Nederland de stabiliteit en veiligheid in de wereld te vergroten. Daarnaast vallen ook de uitgaven voor humanitaire hulpverlening bij geweldadige conflicten en natuurrampen onder dit beleidsthema..

Beleidsthema 3: Versterkte Europese samenwerking

Europese samenwerking heeft de afgelopen vijftig jaar geresulteerd in meer welvaart, stabiliteit en veiligheid. Mondiale uitdagingen, zoals de mondiale financieel-economische crisis, georganiseerde criminaliteit, migratie, klimaat en milieuverontreiniging vereisen een internationale aanpak. Nauwe Europese samenwerking op verschillende niveaus, binnen de Europese Unie maar ook in andere verbanden als de Raad van Europa en de NAVO, is voor daarom voor Nederland belangrijk. Belangrijke HGIS-programma's binnen dit beleidsthema zijn de Nederlandse bijdrage aan de Raad van Europa en de Nederlandse bijdrage aan het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF). Ook de ondersteuning van nieuwe lidstaten, waardoor Nederland veel prestige en invloed opbouwt, valt onder dit thema.

Beleidsthema 4: Meer welvaart en minder armoede

Nederland streeft naar duurzame ontwikkeling en structurele armoedevermindering in ontwikkelingslanden. Onder dit beleidsthema vallen budgettair omvangrijke programma's gericht op

het versterken van het internationale handels- en financieel systeem, het verbeteren van het ondernemingsklimaat in ontwikkelingslanden en het stimuleren van innovatie.

Naast het beleid gericht op armoedevermindering in ontwikkelingslanden, richt dit thema zich ook op het stimuleren van internationaal ondernemen en het versterken van goede internationale betrekkingen. Dit wordt gedaan door het Ministerie van Economische Zaken.

Beleidsthema 5: Toegenomen menselijke ontplooiing en sociale ontwikkeling

Voor duurzame ontwikkeling op basis van economische groei kan alleen sprake zijn als er aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van mens en maatschappij. Goed onderwijs in ontwikkelingslanden is daarbij van groot belang. Onder dit thema vallen zowel het onderwijs en de kennisontwikkeling in de partnerlanden als de partnerschappen met Nederlandse kennisinstellingen.

Naast onderwijs zijn toegang tot gezondheidszorg en gelijke rechten voor mannen en vrouwen essentiële elementen voor het bevorderen van individuele ontplooiing en sociale ontwikkeling. Ten slotte valt ook de steun aan het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden onder dit beleidsthema.

Beleidsthema 6: Beter beschermd en verbeterd milieu

Nederland heeft belang bij een duurzame mondiale leefomgeving. Milieu en duurzaamheid zijn daarom essentiële componenten van het Nederlands buitenlands beleid. Als internationale speler draagt Nederland zowel nationaal als internationaal bij aan oplossingen voor vraagstukken betreffende klimaat, energievoorziening, milieudegradatie en waterschaarste.

De financiering van het internationale klimaatbeleid valt deels onder de HGIS. Ook programma's gericht op het wereldwijde milieu en waterbeheer in bredere zin worden uit de HGIS bekostigd.

Beleidsthema 7: Welzijn en veiligheid van Nederlanders in het buitenland en regulering van het personenverkeer

De bescherming van de belangen van Nederlanders in het buitenland is een belangrijk onderdeel van ons buitenlandbeleid. Men kan daarbij denken aan het verlenen van consulaire diensten maar ook aan bijstand voor Nederlanders die in het buitenland in een noodsituatie terecht komen.

Ook de regulering van het personenverkeer, waaronder het asielbeleid en visumverlening wordt deels gefinancierd uit de HGIS en valt onder dit beleidsthema. Op dit vlak wordt veel samengewerkt tussen de ministeries van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Justitie.

Beleidsthema 8: Versterkt cultureel profiel en positieve beeldvorming in en buiten Nederland

De reputatie en beeldvorming van Nederland spelen een steeds grotere rol bij onze belangen in het buitenland. Een instrument om die positief te beïnvloeden is internationale culturele samenwerking, waarbij de ontwikkeling van de Nederlandse cultuur samengaat met het bevorderen van bredere politieke, sociale en economische betrekkingen met andere landen. Ook wordt er gewerkt aan een positief, realistisch beeld van Nederland in het buitenland.

Beleidsthema 9: Overige uitgaven

Onder het thema overige uitgaven zijn de uitgaven gegroepeerd die niet binnen één van de inhoudelijke beleidsthema's kunnen worden ondergebracht. De uitgaven betreffen met name de apparaatuitgaven van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de middelen voor attachés. Vanuit bijna alle ministeries worden attachés uitgezonden naar Nederlandse vertegenwoordigingen om met hun specifieke kennis invulling te geven aan het buitenlandbeleid.

HGIS-uitgaven naar beleidsthema.

realisaties 2009, begrotingsramingen 2010 en 2011	2009		2010		2011	
	Totaal	wv. ODA	Totaal	wv. ODA	Totaal	wv. ODA
1. Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van de mensenrechten	140.889	42.552	140.077	43.984	151.446	40.459
2. Grotere veiligheid en stabiliteit, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur	1.261.847	779.731	1.206.077	659.671	1.056.360	634.161
3. Versterkte Europese Samenwerking	496.454	414.229	533.078	456.419	556.609	459.000
4. Meer welvaart en minder armoede	1.197.768	1.031.612	1.387.051	1.205.096	1.407.696	1.234.634
5. Toegenomen menselijke ontplooiing en sociale ontwikkeling	1.572.524	1.553.732	1.637.960	1.620.103	1.638.996	1.625.639
6. Beter beschermd en verbeterd milieu	470.483	384.987	462.000	326.616	652.800	510.593
7. Welzijn en veiligheid van Nederlanders in het buitenland en regulering van personenverkeer	272.335	247.959	298.769	277.475	299.937	281.998
8. Versterkt cultureel profiel en positieve beeldvorming in en buiten Nederland	84.449	37.405	82.728	38.475	79.937	37.646
9. Overige uitgaven	809.944	231.514	830.772	214.790	898.864	218.201
Totaal	6.306.693	4.723.721	6.598.512	4.842.629	6.742.645	5.042.331